

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
Факультет дошкільної педагогіки та психології
Кафедра дошкільної педагогіки

Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М.

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Одеса – 2025

УДК: 001.891(075.8)

Л63

Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 12 від 27 березня 2025 року)

Укладачі:

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної педагогіки

Мардарова Ірина Костянтинівна – кандидатка педагогічних наук,
доцентка, доцентка кафедри дошкільної педагогіки

Гуданич Наталія Миколаївна – викладачка кафедри дошкільної
педагогіки

Рецензенти:

Вейландє Л. В.-В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації, Одеський
національний університет імені І. І. Мечникова;

Прокоф'єва Л. І. – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка
кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації, Одеський
національний університет імені І. І. Мечникова

Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Методологія та
організація наукових досліджень: методичні рекомендації до практичних
занять та самостійної роботи. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 82 с.

Структура методичних рекомендацій відповідає плану та програмі
навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»
для закладів вищої освіти педагогічного профілю. У методичних
рекомендаціях відображено ключові питання з навчальної дисципліни,
технологічну карту підготовки здобувачів вищої освіти, критерії оцінювання.
Методичні рекомендації можуть стати в нагоді здобувачам освіти (другого)
магістерського рівня спеціальності А2 Дошкільна освіта, викладачам закладів
вищої освіти.

© Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ	12
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	26
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	54
ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)	63
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	65
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79

ВСТУП

Майбутній вихователь має не лише володіти методиками навчання та виховання дітей, а й розуміти наукові основи дослідницької діяльності. Дослідницькі компетентності допомагають майбутнім вихователям критично аналізувати педагогічні явища та процеси, застосовувати наукові підходи у практичній діяльності, впроваджувати інноваційні методи в освітній процес. Наукові дослідження дозволяють знаходити ефективні рішення для викликів, з якими стикається сучасна дошкільна освіта. Дослідницька діяльність навчає студентів самостійно аналізувати наукові джерела, порівнювати різні теорії та підходи, робити обґрунтовані висновки та приймати ефективні рішення у педагогічній практиці.

Вихователь-дослідник здатний розробляти авторські методики та адаптувати існуючі до конкретних умов, використовувати науково обґрунтовані підходи для розвитку дітей, запроваджувати нові освітні технології. Навчання дослідницьким методам допомагає формувати у студентів повагу до авторських прав та дотримання правил цитування, розвивати навички роботи з науковими джерелами без плагіату, формувати відповідальність за результати власної наукової та педагогічної діяльності. Розвинені дослідницькі навички є важливими для написання наукових статей, участі у конференціях, семінарах, наукових конкурсах, продовження навчання в аспірантурі.

Розвиток дослідницьких компетентностей у майбутніх вихователів сприяє їхній професійній зрілості, здатності до інноваційної діяльності та впровадження якісних змін у систему дошкільної освіти, що допомагає їм не лише ефективно працювати з дітьми, а й вдосконалювати власну педагогічну практику на основі наукових підходів. Дослідження, проведені студентами у закладах дошкільної освіти, дозволяють отримати реальний досвід аналізу педагогічних явищ, краще розуміти особливості роботи з дітьми різних

вікових груп, здійснювати педагогічний моніторинг та коригувати освітній процес.

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» спрямована на розвиток у студентів навичок наукової роботи, формування вмінь пошуку, аналізу та узагальнення наукової інформації, ознайомлення з вимогами до написання наукових робіт, робота з базами наукових даних (Google Scholar, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського тощо).

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» орієнтована на специфіку дошкільної освіти, адаптації методологічних підходів до досліджень у галузі дошкільної педагогіки, розгляду вікових особливостей дітей дошкільного віку як об'єкта дослідження, використанні актуальних проблем дошкільної освіти як основи для дослідницьких тем.

Важливим аспектом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами освіти основних методів наукового дослідження (теоретичних, емпіричних), аналіз сучасних наукових досліджень у галузі дошкільної освіти, використання педагогічного експерименту в умовах дошкільного закладу, розвиток дослідницьких компетентностей у майбутніх педагогів, формування критичного мислення та аналітичних навичок. Викладання означеної дисципліни є максимально практико-орієнтованим, щоб майбутні фахівці могли застосовувати отримані знання у своїй професійній діяльності.

У змісті навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» розкрити наступні елементи:

- мета і завдання дисципліни, значення наукових досліджень у сфері дошкільної освіти, основні поняття методології як науки;
- методологічні основи наукового дослідження: наука як система знань, класифікація наукових досліджень, методологічні підходи у педагогічній науці (системний, компетентнісний, діяльнісний тощо);

- організація наукового дослідження, основні етапи наукового дослідження, вибір теми та обґрунтування актуальності, формування мети, завдань і гіпотези дослідження, методика збору й обробки даних;
- методи наукового дослідження у педагогіці: теоретичні методи (аналіз, синтез, узагальнення тощо), емпіричні методи (спостереження, експеримент, анкетування, інтерв'ю), методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях;
- аналіз та інтерпретація результатів дослідження, обробка та узагальнення отриманих даних, висновки та практичні рекомендації;
- оформлення результатів наукової роботи, вимоги до наукових статей, курсових і дипломних робіт, структура наукової роботи, правила цитування та посилання на джерела, антиплагіат і академічна доброчесність;
- наукова комунікація та презентація досліджень, публікація наукових результатів, підготовка доповіді, постера, презентації, виступи на наукових конференціях.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПРН 2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології, генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН 8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПРН 10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Очікувані результати навчання дисципліни: унаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають **знати:**

- предмет і сутність науки як сфери людської діяльності, понятійно-термінологічний апарат науки (наука, наукове співтовариство, вчений, науковий метод, теорія, гіпотеза, експеримент, наукова етика тощо), сучасні методи наукового дослідження та визначає можливості їх використання в контексті досліджень у дошкільній педагогіці й розв'язання проблем в дошкільній освіті;

- специфіку процесу наукового дослідження в дошкільній педагогіці, визначає його структурні компоненти та етапи, визначає інформаційні ресурси, необхідні для вирішення проблем в освітній організації в процесі науково-дослідницької роботи, та особливості інформаційного пошуку;

- вимоги до написання, основні етапи та порядок оформлення наукового дослідження, правила використання оригінальних текстів, цитування й оформлення посилань, можливості наукометричних баз даних і сервісів для полегшення укладання бібліографії;

- основні вияви академічної доброчесності та шляхи її подолання, розпізнає види плагіату та знає способи його виявлення;

уміти:

- застосовувати понятійний апарат науки для ідентифікації та аналізу актуальних проблем дошкільної освіти, обирати методи та використовувати їх у процесі здійснення дослідження проблем дошкільної освіти, виокремлювати науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, теоретичне, практичне значення) та розробляти його методологію з конкретної наукової проблеми, провадити науково-дослідницьку діяльність на відповідному рівні;

- здійснювати самостійний інформаційний пошук та опрацювання джерел інформації, систематизувати інформацію, аргументувати й доказувати, науково обґрунтовувати власні рішення, пропозиції тощо,

аналізувати, інтерпретувати й узагальнювати результати наукового дослідження;

- виокремлювати проблеми та реалізовувати принципи наукової доброчесності в сучасному науковому середовищі, дотримуватися етичних принципів дослідника в здійсненні академічної комунікації.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності (КЗ):

КЗ-3. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові компетентності) (КС):

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-12 Здатність до розроблення та впровадження у професійній діяльності інновацій, спрямованих на підвищення якості вищої і дошкільної освіти.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації наукових досліджень

Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі.

Наукове пізнання. Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання (проблеми, наукові факти, гіпотези, теорії, ідеї, принципи, категорії і закони). Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки.

Тема 2 Основні види і ознаки наукового дослідження.

Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні). Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Внесок українських вчених у науку. Наукові школи. Наукові школи Університету Ушинського. Особливості науково-педагогічного дослідження (неоднозначність перебігу явищ; неповторність педагогічних процесів; участь у педагогічних процесах людей; об'єкти у педагогічному дослідженні не бувають ідентичними). Вимоги до здійснення науково-педагогічних досліджень. Види досліджень у педагогіці (якісні і кількісні, фундаментальні та прикладні, теоретичні та емпіричні).

Тема 3. Методологія і методи наукових досліджень.

Поняття методології. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. Принципи науково-педагогічного дослідження. Рівні методології (філософський, загальнонауковий, конкретно науковий і технологічний). Підходи у вивченні педагогічних явищ. Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. Роль теоретичних методів дослідження у науковому

дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. Поняття про модель та моделювання. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.

Змістовий модуль 2. Технологія наукових досліджень

Тема 4. Організація наукового дослідження.

Визначення та характеристика етапів наукового дослідження. Характеристика структурних компонентів наукового дослідження (актуальність і новизна дослідження, об'єкт, предмет, мета, завдання, тощо) та загальні правила їх визначення. План наукової роботи, порядок його складання. Процедура створення програми наукового дослідження. Сутність педагогічного експерименту. Види педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний, природний, лабораторний). Планування експерименту (постановка задач, вибір необхідного числа експериментальних факторів, вибірка, визначення тривалості, фіксування даних). Програма педагогічного експерименту.

Тема 5. Оформлення результатів наукових досліджень.

Технологія роботи з науковим текстом. Культура наукового тексту. Основні форми обробки й подання тексту. Правила цитування й оформлення посилань у текстах наукових та навчальних робіт. Вимоги до оформлення бібліографічного опису літератури в списку використаних джерел. Методика підготовки тез наукової доповіді. Загальні вимоги до тез наукової доповіді та алгоритм написання тез. Методика підготовки доповіді на конференції. Порядок написання наукової статті. Методика та окремі вимоги написання наукової статті. Опублікування наукової статті. Основні вимоги щодо оформлення тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи. Загальний порядок оформлення наукової роботи. Порядок формування окремих елементів наукової роботи. Необхідні документи для захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи (наказ про затвердження теми і наукове керівництво,

рекомендація кафедри до захисту, текст роботи, відгук, рецензія тощо). Підготовка виступу для захисту роботи: доповідь, використання мультимедійних матеріалів, супровід виступу додатковими матеріалами.

Тема 6. Академічна доброчесність у вищій освіті.

Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти. Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні. Академічна культура: поняття, функції, складові. Академічна нечесність та методи її запобігання. Етичний кодекс ученого. Дотримання академічної доброчесності. Види порушень академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Поняття плагіату в Україні та світі. Законодавство України про запобігання плагіату. Поняття академічного плагіату. Види академічного плагіату. Засоби запобігання та протидії академічному плагіату. Огляд програм виявлення плагіату. Академічна відповідальність педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності та її основні види. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності. Нормативно-правова база (кодекси, положення, декларації, правила, пам'ятки тощо) з дотримання принципів академічної доброчесності. Політика доброчесності в Університеті Ушинського.

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Семінар-практикум

«Внесок українських вчених у науку»

Мета семінару-практикуму: поглиблення знань – ознайомлення здобувачів освіти з внеском українських вчених у розвиток науки, освіти та виховання дітей; розвиток критичного мислення – формування здатності аналізувати та оцінювати наукові досягнення українських вчених; застосування знань на практиці – вивчення можливостей використання наукових ідей у практичній діяльності вихователів ЗДО.

Організація семінару-практикуму: формат – міні-лекції, групові обговорення, практичні заняття, презентації.

Структура семінару

Вступна частина: вітальне слово організаторів, визначення цілей і завдань семінару.

Міні-лекційна частина: теми міні-лекцій про внесок визначних українських вчених (наприклад, Григорій Сковорода, Станіслав Вінценз, Василь Сухомлинський), огляд їхніх ідей і методик у контексті сучасної освіти.

Групові обговорення: обговорення в малих групах на тему, як наукові ідеї можуть бути інтегровані у практику виховання.

Практична частина: розробка навчально-виховних ситуацій, що базуються на принципах українських вчених; моделювання занять за методиками відомих українських педагогів.

Презентація результатів: презентація напрацювань груп, обговорення та зворотний зв'язок.

Матеріали та ресурси: підготовка роздаткових матеріалів (статті, презентації), використання мультимедійних засобів (відео, слайди), рекомендована література для самостійного вивчення.

Оцінка результатів: опитування учасників після семінару для збору відгуків.

Запрошені експерти: вчені, педагоги, практики, які можуть поділитися своїм досвідом.

Круглий стіл

«Наукові школи Університету Ушинського»

Мета круглого столу: ознайомлення – інформувати здобувачів освіти про основні наукові школи та їх внесок у педагогічну науку, які функціонують в Університеті Ушинського; обговорення – сформувати платформу для обміну думками щодо актуальних проблем у вихованні та освіті; підвищення мотивації – заохотити студентів до наукової діяльності, досліджень та участі в наукових проектах.

Організація круглого столу: формат – відкритий діалог з можливістю активної участі.

Структура круглого столу

Вступна частина: вітальне слово організаторів, короткий огляд мети та теми круглого столу.

Презентація наукових шкіл: кожна наукова школа представляє свої досягнення, основні напрямки досліджень та їх значення для виховання; виступи науковців та викладачів, які працюють у цих школах.

Обговорення: відкритий діалог між учасниками про вплив наукових шкіл на практику виховання, запитання від здобувачів освіти до представників наукових шкіл.

Робота в групах: тематичні обговорення в малих групах (наприклад, «Як використовувати досвід наукових шкіл у практиці вихователя ЗДО?»).

Підсумкова частина: презентація результатів групових обговорень, висновки та рекомендації.

Матеріали та ресурси: підготовка роздаткових матеріалів про наукові школи, використання презентацій та відеоматеріалів.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору відгуків про захід, рекомендації для подальшої участі в науковій діяльності.

Запрошені експерти: викладачі, науковці, які представляють різні наукові школи, а також практики з досвідом роботи.

Семінар-практикум

**«Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження.
Рівні методології (філософський, загальнонауковий, конкретно
науковий і технологічний)»**

Організація семінару-практикуму: формат – міні-лекції, практичні заняття, групові обговорення, інтерактивні вправи.

Структура семінару

Вступна частина: вітальне слово організаторів, визначення мети та завдань семінару.

Міні-лекційна частина: вступ до методології – визначення, значення в педагогіці; розгляд рівнів методології: філософський рівень – основи філософії науки, принципи формування світогляду; загальнонауковий рівень – загальні наукові підходи, їх застосування в різних дисциплінах; конкретно науковий рівень – специфічні методи для окремих наук (педагогіка, психологія); технологічний рівень – впровадження методологічних підходів у практику.

Практична частина: групові завдання – аналіз педагогічних ситуацій з використанням різних рівнів методології; розробка проєктів або досліджень на основі обраної методології.

Обговорення результатів: презентація напрацювань груп, зворотний зв'язок від учасників та організаторів.

Підсумкова частина: основні висновки семінару, рекомендації щодо подальшого вивчення та практичного застосування методології.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (статті, методичні посібники), використання мультимедійних засобів (презентації, відеоматеріали).

Оцінка результатів: опитування учасників після семінару для збору відгуків, видача сертифікатів учасникам.

Запрошені експерти: викладачі та науковці, які спеціалізуються на методології, педагогіці, психології.

Практичне заняття

«Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація»

Мета практичного заняття: ознайомлення – надати здобувачам освіти знання про теоретичні та емпіричні методи дослідження в науковій педагогіці; розуміння сутності методів – розглянути характеристику видів теоретичних методів та класифікацію емпіричних методів, їх роль у науково-педагогічних дослідженнях; практичне застосування – розвинути навички вибору та використання відповідних методів для проведення педагогічних досліджень.

Організація практичного заняття: формат – інтерактивне заняття з елементами групової роботи, дискусій та практичних вправ.

Структура заняття

Вступна частина: вітальне слово та розгляд теми заняття, визначення мети та завдань.

Мікро-лекційна частина: види теоретичних методів дослідження – аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння; характеристика емпіричних методів – спостереження, експеримент, анкета, інтерв'ю, контент-аналіз.

Практична частина: групова робота – учасники діляться на групи та отримують завдання обрати один теоретичний та один емпіричний метод дослідження, кожна група розробляє короткий проект, у якому обґрунтовує вибір методів для дослідження конкретної проблеми у вихованні.

Презентація проектів: кожна група представляє свої результати, обговорюючи переваги та недоліки обраних методів.

Обговорення: загальна дискусія про важливість правильного вибору методів дослідження в педагогіці, відповіді на запитання учасників.

Підсумкова частина: основні висновки заняття, рекомендації щодо подальшого вивчення теоретичних та емпіричних методів.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (документи, статті про методи дослідження), слайди з інформацією про методи дослідження, приклади анкет та інших емпіричних інструментів.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору зворотного зв'язку про заняття, визначення найбільш активних учасників для відзначення.

Запрошені експерти: викладачі, науковці, які мають досвід у науково-педагогічних дослідженнях.

Семінар-практикум

«Характеристика структурних компонентів наукового дослідження (актуальність і новизна дослідження, об'єкт, предмет, мета, завдання, тощо) та загальні правила їх визначення»

Мета семінару-практикуму: ознайомлення – надати здобувачам освіти знання про структурні компоненти наукового дослідження, зокрема про їх значення та взаємозв'язок; розуміння – формувати вміння визначати актуальність, новизну, об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження; практичне застосування – розвинути навички формулювання компонентів наукового дослідження на основі конкретних тем.

Організація семінару-практикуму: формат – міні-лекції, інтерактивні вправи, групові обговорення, практичні завдання.

Структура семінару

Вступна частина: вітальне слово організаторів, визначення мети та завдань семінару.

Міні-лекційна частина. Огляд структурних компонентів наукового дослідження: актуальність дослідження – чому проблема є важливою для науки та практики; новизна дослідження – що нового вносить дослідження у відповідну галузь; об'єкт дослідження – загальна сфера, в межах якої проводиться дослідження; предмет дослідження – конкретні аспекти об'єкта, які будуть досліджуватися; мета дослідження – загальний напрямок, якого прагне досягти дослідження; завдання дослідження – конкретні кроки, які потрібно виконати для досягнення мети.

Практична частина: групова робота – учасники розділяються на групи та отримують завдання визначити компоненти наукового дослідження на основі вибраної теми, кожна група обирає тему, пов'язану з вихованням дітей у ЗДО, і формулює всі необхідні компоненти.

Презентація результатів: кожна група представляє свої результати, обговорюючи обрані компоненти та їх значення.

Обговорення: загальна дискусія про важливість правильного формулювання компонентів дослідження, відповіді на запитання учасників.

Підсумкова частина: основні висновки семінару, рекомендації щодо подальшого вивчення структурних компонентів наукового дослідження.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (посібники, статті про компоненти дослідження), використання презентацій, таблиць та графіків.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору зворотного зв'язку про семінар.

Запрошені експерти: викладачі та науковці, які мають досвід у наукових дослідженнях.

Практичне заняття

«Планування експерименту (постановка задач, вибір необхідного числа експериментальних факторів, вибірка, визначення тривалості, фіксування даних)»

Мета практичного заняття: ознайомлення – надати здобувачам освіти знання про основи планування експерименту в педагогічних дослідженнях; розуміння – формувати вміння правильно формулювати задачі експерименту, обирати фактори, визначати вибірку та тривалість експерименту; практичне застосування – розвинути навички створення експериментального плану на основі конкретних педагогічних ситуацій.

Організація практичного заняття: формат – інтерактивне заняття з елементами міні-лекцій, групової роботи та практичних вправ.

Структура заняття

Вступна частина: вітальне слово організаторів, огляд мети та завдань заняття.

Міні-лекційна частина. Основи планування експерименту: постановка задач експерименту – визначення цілей і задач, що повинні бути досягнуті; вибір експериментальних факторів – пояснення, що таке фактори та їх роль у експерименті; вибірка – визначення, як обирати учасників експерименту та які критерії використовувати; визначення тривалості експерименту - обґрунтування вибору термінів проведення експерименту; фіксування даних – способи збору та запису інформації під час експерименту.

Практична частина: групова робота – учасники діляться на групи та отримують завдання розробити план експерименту для дослідження конкретної проблеми у вихованні (наприклад, вплив ігор на розвиток соціальних навичок у дітей); кожна група повинна – сформулювати задачі експерименту, вибрати фактори (наприклад, тип ігор), визначити вибірку (кількість дітей, вікові групи), обґрунтувати тривалість експерименту, вказати методи фіксування даних (спостереження, анкети).

Презентація результатів: кожна група представляє свої напрацювання, обговорюючи обрані рішення.

Обговорення: загальна дискусія про важливість правильного планування експерименту, відповіді на запитання учасників.

Підсумкова частина: основні висновки заняття, рекомендації для подальшого вивчення планування експерименту.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (посібники, статті про планування експериментів), слайди з інформацією про експериментальні методи, приклади експериментальних планів.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору зворотного зв'язку про заняття.

Запрошені експерти: викладачі, науковці, які мають досвід у проведенні експериментів у педагогіці.

Семінар-практикум

«Правила цитування й оформлення посилань у текстах наукових та навчальних робіт. Вимоги до оформлення бібліографічного опису літератури в списку використаних джерел»

Мета семінару-практикуму: ознайомлення – надати здобувачам освіти знання про правила цитування та оформлення посилань у наукових та навчальних роботах; розуміння – формувати вміння правильно оформляти бібліографічні описи літератури у списку використаних джерел відповідно до сучасних стандартів; практичне застосування – розвинути навички роботи з науковими джерелами, цитування та складання списків літератури.

Організація семінару-практикуму: формат – міні-лекційна частина, інтерактивні вправи, групова робота, обговорення.

Структура семінару

Вступна частина: вітальне слово організаторів, огляд мети та завдань семінару.

Міні-лекційна частина. Введення в правила цитування – види цитування (пряме, непряме), стилі цитування (APA, MLA, ГОСТ тощо); оформлення посилань у тексті – приклади оформлення прямих та непрямих цитат, правила вставки посилань у текст; вимоги до оформлення бібліографічного опису – структура бібліографічного опису (автор, заголовок, видавництво, рік видання тощо), приклади оформлення різних видів джерел (книги, статті, електронні ресурси).

Практична частина: групова робота – учасники діляться на групи та отримують завдання підготувати список використаних джерел на основі обраної теми; кожна група повинна – знайти наукові джерела (книги, статті, інтернет-ресурси), оформити бібліографічні описи для кожного джерела відповідно до обраного стилю, підготувати приклади цитування для обраних джерел.

Презентація результатів: кожна група представляє свої результати, обговорюючи обрані джерела та правила оформлення.

Обговорення: загальна дискусія про важливість правильного цитування та оформлення посилань, відповіді на запитання учасників.

Підсумкова частина: основні висновки семінару, рекомендації щодо подальшого вивчення правил цитування та оформлення.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (посібники, зразки оформлення бібліографії), використання презентацій, таблиць та інфографіки.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору зворотного зв'язку про семінар.

Запрошені експерти: викладачі, бібліотекарі, науковці, які мають досвід у науковому оформленні робіт.

Практичне заняття

«Вимоги щодо оформлення тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи. Підготовка виступу для захисту роботи: доповідь, використання мультимедійних матеріалів, супровід виступу додатковими матеріалами»

Мета практичного заняття: ознайомлення – надати здобувачам освіти знання про вимоги щодо оформлення тексту кваліфікаційних (магістерських) робіт; розуміння – формувати вміння підготовки якісної доповіді для захисту роботи, включаючи використання мультимедійних матеріалів; практичне застосування – розвинути навички підготовки та проведення ефективного виступу під час захисту.

Організація практичного заняття: формат – міні-лекційна частина, інтерактивні вправи, групова робота, практичні виступи.

Структура заняття

Вступна частина: вітальне слово організаторів, огляд мети та завдань заняття.

Міні-лекційна частина. Вимоги до оформлення тексту кваліфікаційної роботи – структура роботи (вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел); оформлення сторінок (шрифт, відступи, нумерація, таблиці, рисунки); стилістичні вимоги (науковий стиль, уникнення плагіату). Підготовка виступу для захисту – основи підготовки доповіді (основні пункти, логіка викладу); використання мультимедійних матеріалів (презентації, відео, графіки); супровід виступу додатковими матеріалами (документи, таблиці, схеми).

Практична частина: групова робота – учасники діляться на групи та отримують завдання підготувати коротку доповідь на основі своїх кваліфікаційних робіт (максимум 5-7 хвилин); кожна група повинна – сформулювати основні пункти доповіді, підготувати мультимедійну

презентацію (слайди) або інші візуальні матеріали, передбачити питання для обговорення.

Презентація результатів: кожна група представляє свою доповідь, інші учасники можуть ставити питання та давати зворотний зв'язок.

Обговорення: загальна дискусія про важливість оформлення роботи та підготовки до захисту, відповіді на запитання учасників.

Підсумкова частина: основні висновки заняття, рекомендації для подальшого вдосконалення навичок оформлення та виступу.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (зразки оформлення, приклади презентацій), використання проектора для демонстрації мультимедійних матеріалів.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору зворотного зв'язку про заняття, оцінка виступів з акцентом на структуру, ясність викладу та використання матеріалів.

Запрошені експерти: викладачі, науковці, які можуть надати практичні поради щодо підготовки та захисту кваліфікаційних робіт.

Круглий стіл

«Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні»

Мета круглого столу: ознайомлення – надати здобувачам освіти знання про основи законодавчого забезпечення академічної доброчесності в Україні; розуміння – формувати усвідомлення важливості академічної доброчесності для розвитку освітньої системи та професійної діяльності вихователів; дискусія – сформувати платформу для обговорення актуальних питань, пов'язаних із дотриманням принципів академічної доброчесності в освітньому процесі.

Організація круглого столу: формат – відкритий круглий стіл з елементами дискусії та презентацій.

Структура круглого столу

Вступна частина: вітальне слово організаторів, огляд мети та завдань круглого столу.

Основні виступи. Постановка питання: введення в тему академічної доброчесності в Україні; законодавче забезпечення – огляд основних законів та нормативних актів, що регулюють академічну доброчесність (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту»); розгляд основних положень та вимог до викладачів і студентів; механізми контролю – як забезпечується дотримання академічної доброчесності в навчальних закладах.

Дискусійна частина: відкритий мікрофон – учасники можуть ставити питання, ділитися досвідом, обговорювати проблеми дотримання академічної доброчесності в освітньому процесі. Теми для обговорення: вплив академічної доброчесності на якість освіти; практичні аспекти запобігання плагіату та інших форм академічної недоброчесності.

Підсумкова частина: основні висновки та рекомендації за підсумками обговорення, пропозиції щодо вдосконалення практики дотримання академічної доброчесності в закладах освіти.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (тексти законів, інформаційні матеріали про академічну доброчесність), використання мультимедійних матеріалів для презентацій.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору зворотного зв'язку про круглий стіл.

Запрошені експерти: викладачі, юристи, науковці, які можуть надати експертну думку з питання академічної доброчесності.

**Дискусія «Види порушень академічної доброчесності: академічний
плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, списування,
хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Політика доброчесності в
Університеті Ушинського»**

Мета дискусії: ознайомлення – надати здобувачам освіти знання про різні види порушень академічної доброчесності, зокрема академічний плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, обман, списування, хабарництво та необ'єктивне оцінювання; розуміння – формувати усвідомлення наслідків порушень академічної доброчесності та їх впливу на освітній процес; обговорення – сформувати платформу для відкритої дискусії про політику доброчесності в Університеті Ушинського та шляхи її вдосконалення.

Організація дискусії: формат – інтерактивна дискусія з елементами лекції та групової роботи.

Структура дискусії

Вступна частина: вітальне слово організаторів, огляд мети та завдань дискусії.

Основні виступи. Визначення видів порушень академічної доброчесності: академічний плагіат (пояснення терміна, приклади); самоплагіат – що це таке і чому це важливо; фабрикація та фальсифікація – різниця між поняттями, наслідки; обман, списування, хабарництво – обговорення етичних аспектів; необ'єктивне оцінювання – як це впливає на студентів та освітній процес. Політика доброчесності в Університеті Ушинського: огляд основних принципів та заходів, які вживаються для запобігання порушенням; визначення відповідальності за порушення.

Групова робота: учасники діляться на групи та обирають один з видів порушення для обговорення; кожна група повинна – обговорити проблеми, пов'язані з обраним видом порушення, запропонувати можливі рішення або рекомендації для запобігання.

Презентація результатів: кожна група представляє свої напрацювання.

Обговорення: загальна дискусія про політику доброчесності в університеті та її вплив на освітній процес, відповіді на запитання учасників.

Підсумкова частина: основні висновки та рекомендації за підсумками дискусії, пропозиції щодо вдосконалення політики доброчесності в університеті.

Матеріали та ресурси: роздаткові матеріали (інформаційні листівки про порушення академічної доброчесності), використання презентацій, відеоматеріалів для ілюстрації прикладів.

Оцінка результатів: анкетування учасників для збору зворотного зв'язку про дискусію.

Запрошені експерти: викладачі, психологи, юристи, які можуть надати експертну думку з питання академічної доброчесності.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації наукових досліджень

Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі. Наукове пізнання. Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання (проблеми, наукові факти, гіпотези, теорії, ідеї, принципи, категорії і закони). Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки.

Мета роботи:

- формування розуміння сутності наукового пізнання, його структури, методів, відмінностей від буденного пізнання та його значення для розвитку дошкільної освіти;
- формування розуміння сутності рівнів пізнання, їх структури, методів, значення науки як суспільно значимої сфери людської діяльності;
- формування розуміння сутності форм наукового знання, їх класифікації та ролі в наукових дослідженнях, а також ознайомлення з науковим дослідженням як засобом розвитку науки.

Завдання.

Теоретичний аналіз:

1. Дайте визначення поняття «наукове пізнання» та охарактеризуйте його основні риси.
2. Проаналізуйте етапи та методи наукового пізнання.
3. Визначте особливості суб'єкта та об'єкта наукового пізнання.
4. Порівняйте наукове та буденне пізнання (заповніть таблицю «Відмінності наукового та буденного пізнання»).
5. Дайте визначення понять «почуттєве пізнання» та «раціональне пізнання».

6. Охарактеризуйте емпіричний та теоретичний рівні пізнання, їх основні особливості.
7. Проаналізуйте взаємозв'язок між рівнями пізнання.
8. Дайте визначення основних форм наукового знання (проблеми, наукові факти, гіпотези, теорії, ідеї, принципи, категорії, закони).
9. Охарактеризуйте взаємозв'язок між різними формами наукового знання.
10. Визначте роль наукового дослідження у розвитку науки.
11. Визначте роль науки як суспільно значимої сфери людської діяльності.

Практичне завдання:

1. Наведіть три приклади наукового дослідження в сфері дошкільної освіти, охарактеризуйте їх за критеріями: мета, методи, об'єкт і суб'єкт дослідження.
2. Проаналізуйте одну наукову статтю або дослідження з тематики дошкільної освіти, визначте її методологічний підхід та основні результати.
3. Наведіть приклади досліджень, що базуються на емпіричному та теоретичному рівнях пізнання.
4. Проаналізуйте одну наукову статтю або дослідження, визначте, на якому рівні пізнання воно здійснювалося.
5. Наведіть приклади наукових досліджень, що містять різні форми наукового знання.
6. Проаналізуйте наукову статтю або дослідження, визначте, які форми наукового знання в ньому використані.

Творче завдання:

1. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення наукового пізнання для розвитку сучасної дошкільної освіти».
2. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення науки в сучасному суспільстві».

3. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Взаємозв'язок форм наукового знання у сучасних дослідженнях».

Критерії оцінювання:

Повнота і логічність викладення матеріалу – 30 балів.

Глибина аналізу та аргументованість висновків – 30 балів.

Використання наукових джерел – 20 балів.

Оформлення роботи відповідно до вимог академічної доброчесності – 20 балів.

Побажання:

Зверніть увагу на академічну доброчесність, уникайте плагіату та правильно оформлюйте використані джерела. Успіхів у виконанні завдання!

Тема 2 Основні види і ознаки наукового дослідження. Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні). Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Внесок українських вчених у науку. Наукові школи. Наукові школи Університету Ушинського. Особливості науково-педагогічного дослідження (неоднозначність перебігу явищ; неповторність педагогічних процесів; участь у педагогічних процесах людей; об'єкти у педагогічному дослідженні не бувають ідентичними). Вимоги до здійснення науково-педагогічних досліджень. Види досліджень у педагогіці (якісні і кількісні, фундаментальні та прикладні, теоретичні та емпіричні).

Мета роботи:

- формування розуміння сутності видів наукових досліджень, їх характеристик, особливостей застосування у науковій діяльності, а також їх значення для розвитку науки та практики;
- формування розуміння класифікації наукових досліджень та наук, їх основних характеристик, ролі у розвитку науки та освіти;

- формування розуміння внеску українських учених у розвиток науки, ознайомлення з науковими школами та їх значенням для наукового прогресу;
- формування розуміння діяльності наукових шкіл Університету Ушинського, їх внеску у розвиток науки та освіти, а також їх значення для підготовки фахівців;
- формування розуміння специфіки науково-педагогічного дослідження, його особливостей та викликів, пов'язаних із варіативністю педагогічних явищ та процесів;
- формування розуміння основних вимог до науково-педагогічних досліджень, їх методологічних засад, етичних принципів та особливостей проведення;
- формування розуміння класифікації наукових досліджень у педагогіці, їх особливостей, методологічних підходів та значення для розвитку науки й освіти.

Завдання.

Теоретичний аналіз:

1. Дайте визначення фундаментальних і прикладних наукових досліджень.
2. Охарактеризуйте відмінності між фундаментальними та прикладними дослідженнями.
3. Визначте роль фундаментальних і прикладних досліджень у розвитку науки та практичної діяльності.
4. Дайте визначення та охарактеризуйте основні види наукових досліджень.
5. Розкрийте сутність природничих, гуманітарних, технічних та суспільних наук.
6. Проаналізуйте взаємозв'язок між різними видами наук і їх значення для розвитку суспільства.

7. Дослідіть внесок видатних українських учених у розвиток світової науки.
8. Охарактеризуйте поняття «наукова школа» та її роль у розвитку наукового знання.
9. Визначте найвідоміші наукові школи України та їх основні досягнення.
10. Дослідіть історію створення та розвитку наукових шкіл Університету Ушинського.
11. Охарактеризуйте основні напрямки досліджень цих наукових шкіл.
12. Визначте вплив наукових шкіл університету на розвиток педагогічної науки та освіти.
13. Визначте сутність науково-педагогічного дослідження та його ключові особливості.
14. Охарактеризуйте вплив неоднозначності перебігу педагогічних явищ на дослідження.
15. Поясніть роль суб'єктивного фактора (участь людей) у педагогічних дослідженнях.
16. Обґрунтуйте унікальність об'єктів у педагогічному дослідженні та неможливість їх ідентичності.
17. Визначте основні вимоги до науково-педагогічних досліджень.
18. Охарактеризуйте принципи наукової об'єктивності, достовірності та відтворюваності.
19. Розкрийте етичні аспекти науково-педагогічних досліджень.
20. Визначте критерії якості наукового дослідження у педагогіці.
21. Дайте визначення та охарактеризуйте якісні та кількісні дослідження у педагогіці.
22. Розкрийте особливості фундаментальних і прикладних досліджень.

23. Поясніть відмінності між теоретичними та емпіричними дослідженнями.

24. Наведіть приклади кожного виду досліджень у педагогічній сфері.

Практичне завдання:

1. Наведіть приклади фундаментальних і прикладних досліджень у сфері дошкільної освіти.

2. Проаналізуйте наукову статтю або дослідження, визначте, до якого виду воно належить та обґрунтуйте свій вибір.

3. Наведіть приклади наукових досліджень у кожній із зазначених галузей наук.

4. Проаналізуйте одну наукову статтю або дослідження та визначте, до якого виду науки воно належить.

5. Наведіть приклади відомих українських учених та їх відкриттів у різних галузях науки.

6. Проаналізуйте одну наукову працю або дослідження українського вченого та визначте його внесок у науку.

7. Наведіть приклади видатних учених Університету Ушинського та їх наукових досягнень.

8. Проаналізуйте одну наукову працю або дослідження представників наукових шкіл університету та визначте її значення для науки.

9. Наведіть приклади науково-педагогічних досліджень, що демонструють специфіку педагогічних процесів.

10. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики, звернувши увагу на особливості її методології та об'єкта дослідження.

11. Проаналізуйте приклад науково-педагогічного дослідження та визначте, наскільки воно відповідає встановленим вимогам.

12. Оцініть методологію одного з актуальних досліджень у сфері дошкільної освіти;

13. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте її тип відповідно до класифікації досліджень.

14. Проведіть невелике педагогічне дослідження (якісне або кількісне) та представте його результати.

Творче завдання:

1. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення фундаментальних і прикладних досліджень для розвитку дошкільної освіти».

2. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Взаємозв'язок природничих, гуманітарних, технічних і суспільних наук у сучасному світі».

3. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення наукових шкіл у розвитку сучасної науки».

4. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль наукових шкіл Університету Ушинського у формуванні сучасної педагогічної науки».

5. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Виклики та перспективи науково-педагогічного дослідження в сучасній освіті».

6. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення дотримання вимог у науково-педагогічних дослідженнях».

7. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення різних видів досліджень для розвитку педагогічної науки».

Критерії оцінювання:

Повнота і логічність викладення матеріалу – 30 балів.

Глибина аналізу та аргументованість висновків – 30 балів.

Використання наукових джерел – 20 балів.

Оформлення роботи відповідно до вимог академічної доброчесності – 20 балів.

Побажання:

Зверніть увагу на академічну доброчесність, уникайте плагіату та правильно оформлюйте використані джерела. Успіхів у виконанні завдання!

Тема 3. Методологія і методи наукових досліджень. Поняття методології. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. Принципи науково-педагогічного дослідження. Рівні методології (філософський, загальнонауковий, конкретно науковий і технологічний). Підходи у вивченні педагогічних явищ. Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. Роль теоретичних методів дослідження у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. Поняття про модель та моделювання. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.

Мета роботи:

- формування розуміння методології як наукової теорії та її ролі у дослідницькому процесі, ознайомлення з основними методами наукових досліджень у педагогіці;
- формування розуміння основних понять дослідницької діяльності, їх взаємозв'язку та застосування у педагогічних дослідженнях;
- формування розуміння основних принципів науково-педагогічного дослідження, їх значення та застосування у педагогічній науці;
- формування розуміння рівнів методології наукового дослідження, їх особливостей, значення та застосування у педагогічних дослідженнях;
- формування розуміння основних підходів у дослідженні педагогічних явищ, їх особливостей, значення та особливостей застосування у науково-педагогічній діяльності;
- формування розуміння методів наукового пізнання, їх класифікації та застосування у педагогічних дослідженнях;

- формування розуміння ролі теоретичних методів у науковому дослідженні, їх різновидів, особливостей та застосування у педагогічній науці;
- формування розуміння поняття моделі та моделювання, їх ролі у наукових дослідженнях та педагогічній діяльності;
- формування розуміння сутності емпіричних методів дослідження, їх класифікації та ролі у педагогічних науках.

Завдання.

Теоретичний аналіз:

1. Дайте визначення поняття «методологія» та розкрийте її значення у науці.
2. Охарактеризуйте методологію як теорію та як сукупність методів дослідження.
3. Розгляньте рівні методології та їх особливості.
4. Наведіть приклади методологічних підходів у педагогічних дослідженнях.
5. Дайте визначення поняттям «метод», «техніка», «методика», «процедура дослідження».
6. Охарактеризуйте відмінності між цими поняттями та їх взаємозв'язок.
7. Розгляньте класифікацію методів дослідження у педагогіці.
8. Наведіть приклади застосування різних методів у педагогічних дослідженнях.
9. Дайте визначення поняття «принципи науково-педагогічного дослідження».
10. Охарактеризуйте основні принципи науково-педагогічного дослідження (об'єктивність, системність, наукова новизна тощо).
11. Розгляньте роль принципів у процесі проведення наукових досліджень у сфері дошкільної освіти.

12. Наведіть приклади застосування цих принципів у педагогічних дослідженнях.
13. Дайте визначення поняття «рівні методології».
14. Охарактеризуйте кожен рівень методології (філософський, загальнонауковий, конкретно науковий і технологічний).
15. Розгляньте роль рівнів методології у наукових дослідженнях у сфері дошкільної освіти.
16. Наведіть приклади застосування різних рівнів методології у педагогічних дослідженнях.
17. Дайте визначення поняття «підходи у вивченні педагогічних явищ».
18. Охарактеризуйте основні підходи до дослідження педагогічних явищ (системний, діяльнісний, аксіологічний, особистісно-орієнтований тощо).
19. Розгляньте значення підходів у педагогічних дослідженнях.
20. Наведіть приклади застосування різних підходів у педагогічних дослідженнях.
21. Дайте визначення поняття «метод наукового пізнання».
22. Охарактеризуйте основні методи наукового пізнання.
23. Розгляньте класифікацію методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях.
24. Наведіть приклади використання різних методів у педагогічних дослідженнях.
25. Дайте визначення поняття «теоретичні методи дослідження».
26. Охарактеризуйте значення теоретичних методів у науковому пізнанні.
27. Розгляньте основні види теоретичних методів дослідження (аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування, моделювання тощо).
28. Наведіть приклади застосування теоретичних методів у педагогічних дослідженнях.

29. Дайте визначення понять «модель» та «моделювання».
30. Охарактеризуйте значення моделювання у наукових дослідженнях.
31. Розгляньте основні види моделей (фізичні, математичні, концептуальні тощо).
32. Наведіть приклади використання моделювання у педагогічних дослідженнях.
33. Дайте визначення поняття «емпіричні методи дослідження».
34. Охарактеризуйте основні види емпіричних методів (спостереження, експеримент, опитування, тестування тощо).
35. Визначте значення емпіричних методів у педагогічних дослідженнях.
36. Наведіть приклади використання емпіричних методів у дослідженнях дошкільної освіти.

Практичне завдання:

1. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте її методологічний підхід.
2. Наведіть приклади застосування різних методів дослідження у педагогіці.
3. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте, які методи, техніки, методики та процедури у ній використовуються.
4. Складіть коротку методику дослідження, що може бути використана у сфері дошкільної освіти.
5. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте, які принципи науково-педагогічного дослідження у ній застосовано.
6. Розробіть короткий план дослідження на основі визначених принципів.

7. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте, які рівні методології у ній застосовано.
8. Розробіть короткий план дослідження, враховуючи рівні методології;
9. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте, які підходи у ній застосовано.
10. Розробіть короткий план дослідження, враховуючи різні підходи у вивченні педагогічних явищ.
11. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте, які методи у ній застосовано.
12. Розробіть короткий план дослідження із застосуванням різних методів педагогічного дослідження.
13. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики та визначте, які теоретичні методи у ній застосовано.
14. Розробіть короткий план дослідження із використанням різних теоретичних методів.
15. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики, у якій застосовано метод моделювання.
16. Розробіть власну модель педагогічного процесу або освітнього середовища.
17. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики, у якій застосовано емпіричні методи дослідження.
18. Розробіть власний план дослідження із використанням одного або кількох емпіричних методів.

Творче завдання:

1. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення методології у педагогічних дослідженнях».
2. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль методів і методик у педагогічних дослідженнях».

3. Складіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення принципів науково-педагогічного дослідження для розвитку освіти».
4. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення рівнів методології у наукових дослідженнях».
5. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль підходів у дослідженні педагогічних явищ».
6. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення методів наукового пізнання у педагогічних дослідженнях».
7. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Вплив теоретичних методів на розвиток педагогічної науки».
8. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення моделювання у педагогічних дослідженнях».
9. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль емпіричних методів у дослідженні педагогічних процесів».

Критерії оцінювання:

Повнота і логічність викладення матеріалу – 30 балів.

Глибина аналізу та аргументованість висновків – 30 балів.

Використання наукових джерел – 20 балів.

Оформлення роботи відповідно до вимог академічної доброчесності – 20 балів.

Побажання:

Зверніть увагу на академічну доброчесність, уникайте плагіату та правильно оформлюйте використані джерела. Успіхів у виконанні завдання!

Змістовий модуль 2. Технологія наукових досліджень

Тема 4. Організація наукового дослідження. Визначення та характеристика етапів наукового дослідження. Характеристика структурних компонентів наукового дослідження (актуальність і новизна дослідження, об'єкт, предмет, мета, завдання, тощо) та загальні правила їх визначення.

План наукової роботи, порядок його складання. Процедура створення програми наукового дослідження. Сутність педагогічного експерименту. Види педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний, природний, лабораторний). Планування експерименту (постановка задач, вибір необхідного числа експериментальних факторів, вибірка, визначення тривалості, фіксування даних). Програма педагогічного експерименту.

Мета роботи:

- формування розуміння сутності етапів наукового дослідження, їх послідовності та значення у педагогічних науках;
- формування розуміння сутності структурних компонентів наукового дослідження, їх взаємозв'язку та загальних правил визначення у педагогічних науках;
- формування розуміння сутності планування наукового дослідження, його основних етапів та правил складання плану наукової роботи;
- формування розуміння сутності програми наукового дослідження, її основних етапів та правил розробки;
- формування розуміння сутності педагогічного експерименту, його видів, етапів проведення та значення у наукових дослідженнях;
- формування розуміння сутності та різновидів педагогічного експерименту, їх особливостей та значення у наукових дослідженнях;
- формування розуміння процесу планування педагогічного експерименту, його етапів, методичних підходів та значення для наукових досліджень у сфері дошкільної освіти.

Завдання.

Теоретичний аналіз:

1. Дайте визначення поняття «етапи наукового дослідження».

2. Охарактеризуйте основні етапи наукового дослідження (вибір теми, постановка проблеми, формулювання гіпотези, визначення методів, аналіз результатів тощо).
3. Визначте значення кожного етапу у процесі наукового дослідження.
4. Наведіть приклади досліджень, що ілюструють проходження різних етапів наукової роботи.
5. Дайте визначення поняття «структурні компоненти наукового дослідження».
6. Охарактеризуйте основні компоненти дослідження: актуальність, новизна, об'єкт, предмет, мета, завдання тощо.
7. Визначте загальні правила формулювання кожного з компонентів.
8. Наведіть приклади коректного формулювання структурних елементів у наукових дослідженнях.
9. Дайте визначення поняття «план наукової роботи».
10. Охарактеризуйте основні етапи складання плану наукового дослідження.
11. Визначте принципи та правила формулювання елементів плану.
12. Наведіть приклади різних видів планів наукової роботи.
13. Дайте визначення поняття «програма наукового дослідження».
14. Охарактеризуйте основні етапи створення програми дослідження.
15. Визначте ключові елементи програми наукового дослідження.
16. Проаналізуйте принципи та підходи до створення якісної дослідницької програми.
17. Дайте визначення поняття «педагогічний експеримент».
18. Охарактеризуйте основні види педагогічного експерименту.
19. Визначте етапи проведення педагогічного експерименту.
20. Проаналізуйте переваги та обмеження педагогічного експерименту у наукових дослідженнях.

21. Охарактеризуйте основні види педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний, природний, лабораторний).

22. Визначте особливості та сфери застосування кожного виду експерименту.

23. Визначте ключові складові програми педагогічного експерименту.

Практичне завдання:

1. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики, виділивши її основні етапи.

2. Розробіть власний план наукового дослідження із зазначенням його основних етапів.

3. Проаналізуйте одну наукову працю з педагогічної тематики, визначивши її структурні компоненти.

4. Розробіть власну структуру наукового дослідження на задану тему.

5. Проаналізуйте один із планів наукового дослідження, визначивши його основні структурні елементи.

6. Розробіть власний план наукового дослідження на задану тему.

7. Проаналізуйте одну існуючу програму наукового дослідження, визначивши її основні структурні елементи.

8. Розробіть власну програму наукового дослідження на задану тему.

9. Проаналізуйте один приклад педагогічного експерименту, визначивши його основні характеристики.

10. Розробіть план власного педагогічного експерименту на задану тему.

11. Наведіть приклади застосування кожного виду педагогічного експерименту у сфері дошкільної освіти.

12. Розробіть план власного педагогічного експерименту, вказавши його вид та мету.

13. Розробіть план власного педагогічного експерименту, включаючи постановку задач, вибір експериментальних факторів, методику відбору вибірки, визначення тривалості та способи фіксування даних.

14. Проаналізуйте існуючі програми педагогічних експериментів та визначте їх сильні та слабкі сторони.

Творче завдання:

1. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення структурованості етапів наукового дослідження у педагогічних науках».

2. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль чітко визначених структурних компонентів у наукових дослідженнях».

3. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль правильно складеного плану у науковій діяльності».

4. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Важливість чіткої програми у науковому дослідженні».

5. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль педагогічного експерименту у розвитку сучасної освіти».

6. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення різних видів педагогічного експерименту у розвитку сучасної дошкільної освіти».

7. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Значення планування у педагогічному експерименті».

Критерії оцінювання:

Повнота і логічність викладення матеріалу – 30 балів.

Глибина аналізу та аргументованість висновків – 30 балів.

Використання наукових джерел – 20 балів.

Оформлення роботи відповідно до вимог академічної доброчесності – 20 балів.

Побажання:

Зверніть увагу на академічну доброчесність, уникайте плагіату та правильно оформлюйте використані джерела. Успіхів у виконанні завдання!

Тема 5. Оформлення результатів наукових досліджень. Технологія роботи з науковим текстом. Культура наукового тексту. Основні форми обробки й подання тексту. Правила цитування й оформлення посилань у текстах наукових та навчальних робіт. Вимоги до оформлення бібліографічного опису літератури в списку використаних джерел. Методика підготовки тез наукової доповіді. Загальні вимоги до тез наукової доповіді та алгоритм написання тез. Методика підготовки доповіді на конференції. Порядок написання наукової статті. Методика та окремі вимоги написання наукової статті. Опублікування наукової статті. Основні вимоги щодо оформлення тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи. Загальний порядок оформлення наукової роботи. Порядок формування окремих елементів наукової роботи. Необхідні документи для захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи (наказ про затвердження теми і наукове керівництво, рекомендація кафедри до захисту, текст роботи, відгук, рецензія тощо). Підготовка виступу для захисту роботи: доповідь, використання мультимедійних матеріалів, супровід виступу додатковими матеріалами.

Мета роботи:

- формування навичок роботи з науковими текстами, засвоєння правил наукової культури письма, опанування основних методів обробки та подання наукового тексту;
- формування навичок правильного цитування та оформлення посилань у наукових і навчальних текстах, опанування вимог до складання бібліографічного опису джерел;
- опанування методики підготовки тез наукової доповіді, ознайомлення з загальними вимогами до їх написання та алгоритмом створення якісних тез;

- опанування методики підготовки доповіді на конференції, ознайомлення з загальними вимогами до її структури, змісту та презентації;
- опанування методики підготовки доповіді на конференції, ознайомлення з загальними вимогами до її структури, змісту та презентації;
- ознайомлення студентів із вимогами до оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи, загальними стандартами написання наукових досліджень та особливостями структури їхніх основних елементів;
- ознайомлення студентів із вимогами до оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи, загальними стандартами написання наукових досліджень та особливостями структури їхніх основних елементів;
- ознайомлення студентів із процесом підготовки виступу для захисту кваліфікаційної роботи, розвиток навичок публічного виступу, створення ефективних мультимедійних презентацій та використання додаткових матеріалів для обґрунтування результатів дослідження.

Завдання.

Теоретичний аналіз:

1. Дайте визначення поняття «науковий текст» та його особливості.
2. Охарактеризуйте основні принципи культури наукового тексту.
3. Розгляньте основні форми обробки та подання наукового тексту (конспект, анотація, реферат, рецензія тощо).
4. Визначте поняття «цитування» та його значення в наукових текстах.
5. Охарактеризуйте основні правила цитування в наукових та навчальних роботах.
6. Розгляньте вимоги до оформлення бібліографічного опису літератури згідно з чинними стандартами (ДСТУ, APA, MLA тощо).
7. Визначте поняття «тези наукової доповіді» та їх роль у науковій діяльності.
8. Охарактеризуйте загальні вимоги до написання тез наукової доповіді.

9. Розгляньте основні структурні компоненти тез.
10. Визначте поняття «наукова доповідь» та її роль у конференційній діяльності.
11. Охарактеризуйте загальні вимоги до підготовки доповіді.
12. Розгляньте основні етапи створення ефективної доповіді.
13. Визначте поняття «наукова доповідь» та її роль у науковій діяльності.
14. Охарактеризуйте загальні вимоги до підготовки доповіді.
15. Розгляньте основні етапи створення ефективної доповіді.
16. Визначте основні вимоги щодо оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи.
17. Опишіть загальний порядок оформлення наукової роботи.
18. Проаналізуйте складові елементи наукової роботи та порядок їх формування.
19. Визначте основні вимоги щодо оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи.
20. Опишіть загальний порядок оформлення наукової роботи.
21. Проаналізуйте складові елементи наукової роботи та порядок їх формування.
22. Ознайомтеся з основними вимогами до доповіді для захисту наукової роботи.
23. Досліджуйте правила створення ефективних мультимедійних презентацій.
24. Визначте значення додаткових матеріалів у процесі захисту кваліфікаційної роботи.

Практичне завдання:

1. Проаналізуйте структуру наукової статті та визначте її ключові елементи.
2. Складіть короткий конспект або анотацію до однієї наукової статті.

3. Виконайте рецензію на запропонований науковий текст.
4. Проаналізуйте наукову статтю та визначте способи цитування в тексті;
5. Наведіть 5 прикладів правильного оформлення посилань у тексті відповідно до різних стандартів.
6. Складіть бібліографічний список з 10 джерел у відповідності до певного стандарту оформлення (на вибір).
7. Проаналізуйте приклад тез наукової доповіді та визначте їх відповідність загальним вимогам.
8. Підготуйте тези наукової доповіді (до 300 слів) з обраної тематики в межах дошкільної освіти.
9. Виконайте редагування підготовлених тез відповідно до стандартів наукового письма.
10. Проаналізуйте приклад наукової доповіді та визначте її відповідність загальним вимогам.
11. Підготуйте текст наукової доповіді (до 500 слів) з обраної тематики в межах дошкільної освіти.
12. Створіть презентацію до доповіді (5-7 слайдів) відповідно до сучасних вимог наукового виступу.
13. Проаналізуйте приклад наукової доповіді та визначте її відповідність загальним вимогам.
14. Підготуйте текст наукової доповіді (до 500 слів) з обраної тематики в межах дошкільної освіти.
15. Створіть презентацію до доповіді (5-7 слайдів) відповідно до сучасних вимог наукового виступу.
16. Складіть план оформлення магістерської роботи за загальноприйнятими вимогами.
17. Визначте найбільш поширені помилки при оформленні наукової роботи та шляхи їх уникнення.

18. Складіть план оформлення магістерської роботи за загальноприйнятими вимогами.

19. Визначте найбільш поширені помилки при оформленні наукової роботи та шляхи їх уникнення.

20. Підготуйте структуру доповіді для захисту кваліфікаційної роботи (5–7 хвилин).

21. Створіть мультимедійну презентацію (10–15 слайдів) для супроводу доповіді.

22. Підготуйте додаткові матеріали (роздаткові матеріали, графіки, таблиці, відеофрагменти тощо).

Творче завдання:

1. Напишіть науковий текст (1-2 сторінки) на тему «Роль наукового тексту в освітньому процесі» з дотриманням принципів наукової культури.

2. Напишіть короткий науковий текст (1-2 сторінки), використовуючи різні способи цитування та оформлення посилань.

3. Напишіть рекомендації щодо ефективного написання тез наукової доповіді для студентів-початківців.

4. Напишіть рекомендації щодо ефективного виступу на науковій конференції для студентів-початківців.

5. Напишіть рекомендації щодо ефективного виступу на науковій конференції для студентів-початківців.

6. Підготуйте коротку структуровану доповідь (1-2 сторінки) на тему «Роль належного оформлення наукової роботи у професійній діяльності дослідника».

7. Підготуйте коротку структуровану доповідь (1-2 сторінки) на тему «Роль належного оформлення наукової роботи у професійній діяльності дослідника».

8. Проведіть самотійний тренувальний виступ перед дзеркалом або перед групою однокурсників.

9. Запишіть відеофрагмент своєї доповіді та проаналізуйте сильні та слабкі сторони виступу.

Критерії оцінювання:

Повнота і логічність викладення матеріалу – 30 балів.

Глибина аналізу та аргументованість висновків – 30 балів.

Використання наукових джерел – 20 балів.

Оформлення роботи відповідно до вимог академічної доброчесності – 20 балів.

Побажання:

Зверніть увагу на академічну доброчесність, уникайте плагіату та правильно оформлюйте використані джерела. Успіхів у виконанні завдання!

Тема 6. Академічна доброчесність у вищій освіті. Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти. Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні. Академічна культура: поняття, функції, складові. Академічна нечесність та методи її запобігання. Етичний кодекс ученого. Дотримання академічної доброчесності. Види порушень академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Поняття плагіату в Україні та світі. Законодавство України про запобігання плагіату. Поняття академічного плагіату. Види академічного плагіату. Засоби запобігання та протидії академічному плагіату. Огляд програм виявлення плагіату. Академічна відповідальність педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності та її основні види. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності. Нормативно-правова база (кодекси, положення, декларації, правила, пам'ятки тощо) з дотримання принципів академічної доброчесності. Політика доброчесності в Університеті Ушинського.

Мета роботи:

- формування розуміння академічної доброчесності як основи якісної вищої освіти, ознайомлення із законодавчим забезпеченням академічної доброчесності в Україні;
- опанування з поняттям «академічна культура» та її роллю у науковій діяльності, розглянути основні функції академічної культури у вищій освіті, визначити складові академічної культури та їхній вплив на якість освіти та наукових досліджень;
- ознайомитися з поняттям академічної нечесності та її основними проявами, визначити основні причини виникнення академічної нечесності, дослідити ефективні методи запобігання порушенням академічної доброчесності;
- ознайомитися з поняттям та змістом етичного кодексу ученого, визначити основні принципи наукової етики та їх значення у професійній діяльності дослідника, дослідити міжнародні та національні стандарти етичної поведінки в науковій сфері;
- ознайомитися з поняттям академічної доброчесності та її значенням у сучасній освіті, дослідити основні види порушень академічної доброчесності та їх наслідки, розробити рекомендації щодо запобігання порушенням академічної доброчесності;
- ознайомитися з поняттям плагіату та його видами, дослідити законодавчу базу щодо запобігання плагіату в Україні та міжнародний досвід, навчитися розрізняти види академічного плагіату та шляхи його уникнення;
- ознайомитися із засобами запобігання академічному плагіату, дослідити програми для перевірки текстів на унікальність, визначити основні методи запобігання порушенням академічної доброчесності.

Завдання.

Теоретичний аналіз:

1. Дайте визначення поняття «академічна доброчесність».

2. Охарактеризуйте основні принципи академічної доброчесності у вищій освіті.
3. Ознайомтесь із законодавчими актами України щодо академічної доброчесності та наведіть основні нормативно-правові документи.
4. Визначить поняття «академічна культура», охарактеризуйте основні функції академічної культури.
5. Визначить складові академічної культури (етика, академічне письмо, наукова комунікація тощо).
6. Дайте визначення поняття «академічна нечесність».
7. Визначити основні прояви академічної нечесності (плагіат, фабрикація, фальсифікація, хабарництво, самоплагіат, списування тощо);
8. Розгляньте можливі наслідки академічної нечесності для студента, викладача та освітньої установи
9. Дайте визначення поняття «етичний кодекс ученого».
10. Визначте основні принципи наукової етики (чесність, об'єктивність, відповідальність, повага до інтелектуальної власності, відкритість тощо).
11. Ознайомитися з міжнародними та національними етичними кодексами ученого.
12. Визначити поняття «академічна доброчесність» та її роль у науковій та освітній діяльності.
13. Визначити основні засоби запобігання академічному плагіату;
14. Ознайомитися з етичними та правовими нормами академічної доброчесності.

Практичне завдання:

1. Проаналізуйте один із законодавчих документів або кодексів доброчесності українських ЗВО та сформулюйте його основні положення.
2. Наведіть реальні або змодельовані приклади порушення академічної доброчесності та запропонуйте шляхи їх вирішення.

3. Ознайомитися з нормативними актами України щодо академічної культури та доброчесності.
4. Виділити основні принципи та вимоги до академічної культури у закладах вищої освіти.
5. Ознайомитися з положеннями Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту» щодо академічної доброчесності.
6. Вивчити Кодекс академічної доброчесності університету.
7. Ознайомитися з Кодексом етики ученого Національної академії наук України.
8. Вивчити основні положення Європейського кодексу чесності в науці.
9. Ознайомтеся з основними видами порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).
10. Проаналізуйте нормативно-правові акти, що регулюють питання академічної доброчесності в Україні.
11. Дати визначення терміну «плагіат» та розглянути його відмінності в українському та міжнародному законодавстві.
12. Ознайомитися з нормативно-правовими актами України щодо запобігання плагіату (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», Кодекс академічної доброчесності).
13. Дослідити основні види академічного плагіату: дослівний плагіат, мозаїчний (компілятивний) плагіат, автоплагіат, прихований плагіат, некоректне цитування.
14. Розглянути методи правильного цитування та перефразування для уникнення плагіату.
15. Огляд українських та міжнародних нормативних актів щодо академічної доброчесності.
16. Огляд програм для перевірки плагіату: ознайомитися з популярними програмами для перевірки текстів на унікальність (наприклад,

Unicheck, Turnitin, Plagscan, eTXT, Advego, Copyscape), визначити їхні можливості, переваги та недоліки.

Творче завдання:

1. Напишіть есе (1-2 сторінки) на тему «Чому академічна доброчесність є важливою для майбутніх педагогів?».
2. Написати коротке есе (2-3 сторінки) на тему «Роль академічної культури у становленні майбутнього педагога».
3. Підготуйте презентацію (5-7 слайдів) з ключовими аспектами академічної культури та її значенням у вищій освіті.
4. Підготуйте реферат (2-3 сторінки) на тему «Причини та наслідки академічної нечесності у вищій освіті».
5. Проаналізуйте реальні приклади академічної нечесності у світовій або вітчизняній освітній сфері.
6. Запропонуйте власні методи боротьби з академічною нечесністю в університетах.
7. Написати есе (1-2 сторінки) на тему «Роль етичного кодексу в діяльності сучасного науковця».
8. Проаналізувати реальні випадки порушення наукової етики та їх наслідки.
9. Сформулювати власні пропозиції щодо покращення дотримання наукової етики у закладах вищої освіти.
10. Аналітичний звіт (1-2 сторінки): проаналізувати один із видів порушень академічної доброчесності, описати його наслідки для студента, викладача та закладу освіти.
11. Тест-самоперевірка: скласти 5 питань з відповідями щодо академічної доброчесності для однокурсників.
12. Аналіз реальних кейсів: знайти та проаналізувати один реальний випадок порушення академічної доброчесності (в Україні чи світі), висловити власну думку щодо ситуації.

13. Аналітичний звіт (1-2 сторінки): дослідити конкретний випадок академічного плагіату в Україні чи світі, проаналізувати його наслідки.

14. Перевірка тексту: взяти уривок із будь-якої наукової статті та переписати його своїми словами, дотримуючись правил коректного цитування.

15. Тест-самоперевірка: скласти 5 тестових питань щодо академічного плагіату.

16. Підготувати аналітичний звіт (1-2 сторінки): «Які заходи можуть допомогти студенту уникнути академічного плагіату?».

17. Підготувати аналітичний звіт (1-2 сторінки): «Яку відповідальність несе студент за порушення правил академічної доброчесності?».

Критерії оцінювання:

Повнота і логічність викладення матеріалу – 30 балів.

Глибина аналізу та аргументованість висновків – 30 балів.

Використання наукових джерел – 20 балів.

Оформлення роботи відповідно до вимог академічної доброчесності – 20 балів.

Побажання:

Зверніть увагу на академічну доброчесність, уникайте плагіату та правильно оформлюйте використані джерела. Успіхів у виконанні завдання!

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації наукових досліджень

Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі. Наукове пізнання. Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання (проблеми, наукові факти, гіпотези, теорії, ідеї, принципи, категорії і закони). Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки.

1. Що таке наукове пізнання, і які його основні особливості?
2. Які основні етапи наукового пізнання?
3. У чому полягає різниця між суб'єктом і об'єктом наукового пізнання?
4. Чим відрізняється наукове пізнання від буденного?
5. Які рівні пізнання виокремлюють у науці?
6. У чому полягає відмінність між емпіричним і теоретичним рівнями пізнання?
7. Як почуттєве пізнання пов'язане з раціональним?
8. Чому наука є суспільно значимою сферою людської діяльності?
9. Які форми наукового знання існують?
10. Що таке науковий факт, і чим він відрізняється від гіпотези?
11. Які основні елементи має наукова теорія?
12. Що таке принципи науки, і яку роль вони відіграють у науковому пізнанні?
13. Як категорії і закони науки впливають на розвиток наукових досліджень?

14. У чому полягає сутність наукового дослідження як форми здійснення науки?

15. Які види наукових досліджень існують, і в чому їх особливості?

Тема 2 Основні види і ознаки наукового дослідження. Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні). Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Внесок українських вчених у науку. Наукові школи. Наукові школи Університету Ушинського. Особливості науково-педагогічного дослідження (неоднозначність перебігу явищ; неповторність педагогічних процесів; участь у педагогічних процесах людей; об'єкти у педагогічному дослідженні не бувають ідентичними). Вимоги до здійснення науково-педагогічних досліджень. Види досліджень у педагогіці (якісні і кількісні, фундаментальні та прикладні, теоретичні та емпіричні).

1. Що таке наукове дослідження, і які його основні ознаки?
2. Які основні види наукових досліджень виокремлюють у сучасній науці?
3. Чим відрізняються фундаментальні та прикладні дослідження?
4. Як класифікують науки за предметом дослідження?
5. Які науки належать до природничих, гуманітарних, технічних і суспільних?
6. У чому полягає внесок українських учених у розвиток науки?
7. Що таке наукові школи, і яка їхня роль у розвитку науки?
8. Які наукові школи існують в Університеті Ушинського?
9. Які особливості науково-педагогічного дослідження?
10. Чому педагогічні процеси вважаються неповторними?
11. Які фактори впливають на перебіг педагогічних явищ?
12. Чому об'єкти у педагогічному дослідженні не бувають ідентичними?

13. Які вимоги висуваються до здійснення науково-педагогічних досліджень?
14. Які існують види педагогічних досліджень?
15. У чому полягає різниця між якісними і кількісними дослідженнями у педагогіці?
16. Як співвідносяться фундаментальні та прикладні дослідження в педагогіці?
17. Чим відрізняються теоретичні та емпіричні педагогічні дослідження?

Тема 3. Методологія і методи наукових досліджень. Поняття методології. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. Принципи науково-педагогічного дослідження. Рівні методології (філософський, загальнонауковий, конкретно науковий і технологічний). Підходи у вивченні педагогічних явищ. Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. Роль теоретичних методів дослідження у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. Поняття про модель та моделювання. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.

1. Що таке методологія науки?
2. У чому полягає відмінність між методологією як теорією і методологією як сукупністю методів?
3. Що таке метод, техніка, методика та процедура дослідження?
4. Які основні принципи науково-педагогічного дослідження?
5. Які рівні методології виділяють у науковому дослідженні?
6. У чому суть філософського рівня методології?
7. Що таке загальнонауковий рівень методології?
8. Які особливості конкретно-наукового рівня методології?

9. У чому полягає технологічний рівень методології?
10. Які підходи використовують у вивченні педагогічних явищ?
11. Що таке метод наукового пізнання?
12. Як класифікують методи, що використовуються у педагогічних дослідженнях?
13. Яку роль відіграють теоретичні методи у наукових дослідженнях?
14. Які існують теоретичні методи дослідження, та в чому їх особливості?
15. Що таке модель та моделювання у науковому дослідженні?
16. Яке значення має моделювання у педагогічних дослідженнях?
17. Що таке емпіричні методи науково-педагогічних досліджень?
18. Які види емпіричних методів існують, і як вони класифікуються?

Змістовий модуль 2. Технологія наукових досліджень

Тема 4. Організація наукового дослідження. Визначення та характеристика етапів наукового дослідження. Характеристика структурних компонентів наукового дослідження (актуальність і новизна дослідження, об'єкт, предмет, мета, завдання, тощо) та загальні правила їх визначення. План наукової роботи, порядок його складання. Процедура створення програми наукового дослідження. Сутність педагогічного експерименту. Види педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний, природний, лабораторний). Планування експерименту (постановка задач, вибір необхідного числа експериментальних факторів, вибірка, визначення тривалості, фіксування даних). Програма педагогічного експерименту.

1. Які основні етапи наукового дослідження?
2. У чому полягає характеристика кожного етапу наукового дослідження?

3. Що таке актуальність дослідження та як її визначити?
4. Як визначити новизну наукового дослідження?
5. Що таке об'єкт і предмет наукового дослідження?
6. Яка різниця між об'єктом та предметом дослідження?
7. Як правильно сформулювати мету наукового дослідження?
8. Які основні завдання наукового дослідження?
9. Які загальні правила визначення структурних компонентів наукового дослідження?
10. Що таке план наукової роботи?
11. Який порядок складання плану наукового дослідження?
12. Що таке програма наукового дослідження та які її основні складові?
13. Що таке педагогічний експеримент?
14. Які основні завдання педагогічного експерименту?
15. Які види педагогічного експерименту існують?
16. Чим відрізняється констатувальний експеримент від формувального?
17. Яка роль контрольного експерименту у науковому дослідженні?
18. У чому особливості природного та лабораторного педагогічного експерименту?
19. Як здійснюється планування експерименту?
20. Які фактори враховують при виборі експериментальної вибірки?
21. Як визначається тривалість педагогічного експерименту?
22. Які методи використовуються для фіксування даних у педагогічному експерименті?
23. Що містить програма педагогічного експерименту?

Тема 5. Оформлення результатів наукових досліджень. Технологія роботи з науковим текстом. Культура наукового тексту. Основні форми обробки й подання тексту. Правила цитування й оформлення посилань у

текстах наукових та навчальних робіт. Вимоги до оформлення бібліографічного опису літератури в списку використаних джерел. Методика підготовки тез наукової доповіді. Загальні вимоги до тез наукової доповіді та алгоритм написання тез. Методика підготовки доповіді на конференції. Порядок написання наукової статті. Методика та окремі вимоги написання наукової статті. Опублікування наукової статті. Основні вимоги щодо оформлення тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи. Загальний порядок оформлення наукової роботи. Порядок формування окремих елементів наукової роботи. Необхідні документи для захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи (наказ про затвердження теми і наукове керівництво, рекомендація кафедри до захисту, текст роботи, відгук, рецензія тощо). Підготовка виступу для захисту роботи: доповідь, використання мультимедійних матеріалів, супровід виступу додатковими матеріалами.

1. У чому полягає технологія роботи з науковим текстом?
2. Які основні вимоги до культури наукового тексту?
3. Які існують основні форми обробки та подання наукового тексту?
4. Які правила цитування необхідно дотримуватися у наукових текстах?
5. Як правильно оформлювати посилання у текстах наукових та навчальних робіт?
6. Які вимоги існують до оформлення бібліографічного опису літератури?
7. Яка методика підготовки тез наукової доповіді?
8. Які загальні вимоги до тез наукової доповіді?
9. Який алгоритм написання тез?
10. Як правильно підготувати доповідь для конференції?
11. Який порядок написання наукової статті?
12. Які основні вимоги до написання наукової статті?
13. Які етапи підготовки та публікації наукової статті?

14. Які основні вимоги щодо оформлення тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи?
15. Який загальний порядок оформлення наукової роботи?
16. Як формуються окремі елементи наукової роботи?
17. Які необхідні документи для захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи?
18. Яка роль наказу про затвердження теми та наукового керівництва?
19. Які документи включаються до рекомендації кафедри до захисту?
20. Які вимоги до відгуку та рецензії на кваліфікаційну роботу?
21. Як правильно підготувати доповідь для захисту магістерської роботи?
22. Які мультимедійні матеріали можуть використовуватися під час захисту роботи?
23. Які додаткові матеріали можуть супроводжувати виступ на захисті?

Тема 6. Академічна доброчесність у вищій освіті. Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти. Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні. Академічна культура: поняття, функції, складові. Академічна нечесність та методи її запобігання. Етичний кодекс ученого. Дотримання академічної доброчесності. Види порушень академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Поняття плагіату в Україні та світі. Законодавство України про запобігання плагіату. Поняття академічного плагіату. Види академічного плагіату. Засоби запобігання та протидії академічному плагіату. Огляд програм виявлення плагіату. Академічна відповідальність педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності та її основні види. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення

академічної доброчесності. Нормативно-правова база (кодекси, положення, декларації, правила, пам'ятки тощо) з дотримання принципів академічної доброчесності. Політика доброчесності в Університеті Ушинського.

1. Що таке академічна доброчесність і чому вона є запорукою якісної освіти?
2. Які основні принципи академічної доброчесності у вищій освіті?
3. Які нормативно-правові акти регулюють академічну доброчесність в Україні?
4. Що таке академічна культура? Які її функції та складові?
5. Які форми академічної нечесності існують?
6. Які методи запобігання академічній нечесності можна застосовувати?
7. Що таке етичний кодекс ученого і які його основні положення?
8. Які основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності у вищій освіті?
9. Які види порушень академічної доброчесності найпоширеніші?
10. У чому полягає сутність академічного плагіату?
11. Чим академічний плагіат відрізняється від самоплагіату?
12. Що таке фабрикація і фальсифікація у наукових дослідженнях?
13. Як визначаються порушення, пов'язані з обманом, списуванням, хабарництвом та необ'єктивним оцінюванням?
14. Як законодавство України регулює питання запобігання академічному плагіату?
15. Які основні види академічного плагіату виділяють?
16. Які існують засоби запобігання та протидії академічному плагіату?
17. Які програми для виявлення плагіату використовуються у науковій та освітній діяльності?
18. У чому полягає академічна відповідальність викладачів та студентів за порушення доброчесності?

19. Які основні етапи виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності?
20. Які наслідки можуть бути за порушення академічної доброчесності?
21. Які нормативно-правові документи визначають принципи академічної доброчесності?
22. Які положення та декларації регламентують академічну доброчесність?
23. Як у навчальних закладах впроваджується політика академічної доброчесності?
24. Які правила академічної доброчесності діють в Університеті Ушинського?
25. Яким чином викладачі та студенти можуть сприяти збереженню академічної доброчесності?

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

План-проспект наукового дослідження з дошкільної освіти, практична психологія в закладах дошкільної освіти (тема – за вибором студента):

- Емоційний розвиток дітей передшкільного віку засобом театралізованої діяльності.
- Підготовка дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобом ТРВЗ.
- Формування соціальної позиції «школяр» в дітей передшкільного віку, засобом партнерської взаємодії педагога-вихователя, та вчителя першого класу.
- Формування медіа грамотності у дітей старшого дошкільного віку.
- Використання методу проєктів при підготовці до музичних свят у сучасному закладі дошкільної освіти.
- Формування операційної готовності старших дошкільників до використання комп'ютерних засобів у самостійній математичній діяльності.
- Розвиток емоційного інтелекту в ігровій діяльності майбутніх першокласників.
- Технологія проєктування математичних ситуацій у математичному розвитку старших дошкільників.
- Розвиток просторових орієнтувань старших дошкільників у процесі організації піших прогулянок.
- Туристична подорож як засіб ознайомлення старших дошкільників із краєзнавчим простором Одещини.
- Казкотерапія як засіб психолого-педагогічного впливу на емоційно-вольову сферу дошкільників.
- Спільна робота закладу дошкільної освіти та сім'ї з мовленнєвого розвитку дошкільників.

- Патріотичне виховання старших дошкільників засобом художньої літератури.
- Виховання почуття відповідальності старших дошкільників засобом дитячої літератури.
- Виховання здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних свят та розваг.
- Розвиток допитливості у дітей дошкільного віку засобом LEGO-конструювання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні завдання	0 балів	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом з проблем методології та організація наукових досліджень. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість практичних завдань.
	1 бал	Здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом з проблем методології та організація наукових досліджень відтворює його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину практичних завдань.
	2 бали	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, з проблем методології та організація наукових досліджень обґрунтовано його витворює під час усних виступів та письмових відповідей, в

		основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість практичних завдань.
	3 бали	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, з проблем методології та організація наукових досліджень вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі практичні завдання.
Самотійна робота	0 балів	Не засвоїв більшості питання самотійної роботи не вміє викласти зміст питань самотійної роботи
	1 бал	Засвоїв лише окремі питання самотійної роботи. Не вміє вільно самотійно викласти зміст основних питань питання самотійної роботи.
	2 бали	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання самотійної роботи. Вміє самотійно викласти зміст основних питань самотійної

		роботи.
	3 бали	Повно та ґрунтовно засвоїв всі питання самостійної роботи вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань самостійної роботи, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання.
Письмова робота	0	Письмова робота не виконана
	1	Письмова робота виконана
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (план-проспект наукового дослідження з дошкільної освіти, практична психологія в закладах дошкільної освіти)	0	План-проспект наукового дослідження з дошкільної освіти, управління закладом дошкільної освіти не виконано; доповідь має компелятивний характер; висловлювання не відповідає (за змістом і формою) вимогам. Презентація відсутня.
	1 – 3	Зміст плану-проспекту наукового дослідження з дошкільної освіти, практична психологія в закладах дошкільної освіти відповідає заявленій темі, проте тема розкрита частково. Наведені дані і факти обґрунтовують чи ілюструють сформульовані тези частково (не більше 3 зауважень). Достовірність інформації у доповіді має зауваження щодо двох вимог з трьох (точності, обґрунтованості, наявності посилань на джерела первинної інформації). Робота характеризується змістовою цілісністю, зв'язністю і послідовністю викладу, допущено не більше 1 логічної помилки. Композиційна структура плану-

		перспекту наукового дослідження витримана. Недоліки спостерігаються під час аргументації основних положень, встановленні причинно-наслідкових зв'язків. Здобувач переважно дотримується лексичних, граматичних, стилістичних норм усного мовлення, проте припускається помилок різного характеру. Здобувач почуває себе скуто, невпевнено і напружено. Ефективність презентації невисока через відсутність контакту з аудиторією, недоцільне використання прийомів зацікавлення і утримання уваги слухачів, добір недостатньої кількості аргументів, небагатий арсенал лінгвістичних та екстралінгвістичних засобів. Мультимедійна презентація значною мірою не відповідає вимогам: відсутній титульний слайд, список використаних джерел, відсутнє логічне завершення презентації у вигляді висновків, змістовного узагальнення. Створено так званий «реферат з малюнками», тобто використано слайди з текстовою інформацією, переписаною з підручників, посібників, інтернету, замість формулювання тез чи ключових, опорних слів та фраз. Порушення вимог щодо дизайну презентації: відсутність стильової єдності в оформленні всіх слайдів презентації; невідповідність кольору фону та тексту; невдалий вибір
--	--	---

		кольорової гама, використання в дизайні більше 3-х базових кольорів; використання шрифтів, що утруднюють сприйняття тексту; відсутність відступів від краю слайду (поля). Наявність граматичних помилок.
	4 – 6	Зміст плану-проспекту наукового дослідження з дошкільної освіти, практична психологія в закладах дошкільної освіти відповідає заявленій темі, проте тема розкрита не повно / наявні фрагменти, які не відповідають темі. Наведені дані і факти обґрунтовують чи ілюструють сформульовані тези частково (не більше 2 зауважень). Достовірність інформації у доповіді має зауваження щодо однієї з вимог (точності, обґрунтованості, наявності посилань на джерела первинної інформації). Здобувач демонструє сформованість умінь і навичок правильного (не більше 2 помилок) і переконливого мовлення, володіє навичками доцільної побудови промови, аргументованого доведення тез, проте відтворює завчений текст, не враховуючи особливості усного мовлення, обмежено послуговується ораторськими прийомами зацікавлення і утримання уваги слухачів, втрачає контакт з аудиторією. Засоби виразності використовуються не завжди доцільно. Під час виступу здобувач

		почувається достатньо впевнено. Не дотримано всіх вимог до створення мультимедійної презентації: спостерігається незначна інформаційна надмірність тексту презентації, чи/та перевантаженість ілюстративним матеріалом. Ілюстрації та графічні елементи органічно доповнюють текст, проте є незначні недоліки дизайну презентації.
	7-10	Зміст плану-проспекту наукового дослідження з дошкільної освіти, практична психологія в закладах дошкільної освіти відповідає заявленій темі. Здобувач глибоко, повно й обґрунтовано розглядає предмет дослідження, посиляється на джерела первинної інформації, подає узагальнення альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми. Наведені дані й факти адекватно обґрунтовують чи ілюструють тези доповіді. Текст характеризується цілісністю та композиційною грамотністю. Використано достатній обсяг високоякісних інформаційних джерел. Здобувач демонструє уміння будувати розгорнутий монолог з фахової проблематики, логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, застосовуючи основні закони

		риторики і прагнучи при цьому виробити індивідуальний стиль. Студент володіє технікою і культурою мовлення, демонструє слухачам процес зародження і розвитку думки, використовує цитування, прийоми драматизації виступу, вдало імпровізує. Доповідь викликала велике зацікавлення й жваве обговорення у студентському середовищі, наявні позитивні коментарі. Навчальна презентація виконана з дотриманням усіх вимог: наявні усі структурні елементи; інформацію ретельно структуровано, представлено лаконічно, максимально інформативно, дотримано принципів науковості, послідовності у відборі текстового матеріалу; гармонійний дизайн; дотримано правил використання шрифтів, кольорового поєднання, стильової єдності оформлення; ілюстрації відповідають змісту презентації; дотримано норм літературної мови. Презентація вповні ілюструє й унаочнює доповідь.
--	--	--

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

Для навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі екзамену, відводиться 20 балів. Здобувач вищої освіти може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше як 40. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної

дисципліни не анулюються, а сумуються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.
1-5 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
6-10 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.
11-15 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.
16-20 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, сформовано здатність до науково-дослідницької діяльності та вміння впроваджувати / враховувати її результати в заклади

	вищої і дошкільної освіти, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни виконуючи практичні завдання. Здобувач вміє критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. Вміє виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень. Володіє знаннями про способи і напрямки професійного самовдосконалення; вміє критично оцінювати результати власної діяльності, виявляти причини недоліків; володіти навичками саморозвитку і самонавчання. При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення, відстоює власну точку зору в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.
Добре (82-89 В)	Здобувач демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, сформовано здатність до науково-дослідницької діяльності та вміння впроваджувати / враховувати її результати в заклади вищої і дошкільної освіти, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але припускається несуттєвих помилок. При виконанні практичних завдань, вміє критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи

	функціонування дошкільної освіти в Україні але припускається несуттєвих помилок. Здобувач вміє виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень, володіє знаннями про способи і напрямки професійного самовдосконалення, вміє критично оцінювати результати власної діяльності але припускається несуттєвих помилок. Здобувач вміє виявляти причини недоліків, володіє навичками саморозвитку і самонавчання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 С)	Здобувач володіє навчальним матеріалом, знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, сформовано здатність до науково-дослідницької діяльності та вміння впроваджувати / враховувати її результати в заклади вищої і дошкільної освіти аналізує можливі практичні ситуації та вирішує їх, але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. При виконанні практичних завдань, вміє критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні але припускається помилок. Здобувач вміє виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень, володіє знаннями про способи і напрямки професійного самовдосконалення, вміє критично оцінювати результати власної діяльності але припускається помилок. Пояснює основні положення, дає правильні відповіді щодо. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно	Здобувач розуміє основні положення навчальної дисципліни,

(64-73 D)	які є визначальними і орієнтується у напрямі вирішення практичних завдань. У здобувача фрагментарно сформовано здатності до науково-дослідницької діяльності та вміння впроваджувати / враховувати її результати в заклади вищої і дошкільної освіти. При виконанні практичних завдань, вмє критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні але припускається помилок. Здобувач вмє виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень, володіє знаннями про способи і напрямки професійного самовдосконалення, вмє критично оцінювати результати власної діяльності але припускається значних помилок. Здобувач розуміє практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішення. Самостійно вирішує завдання за зразком, допускає значну кількість неточностей, помилок, котрі усуває під керівництвом викладача, підтримки з боку однокурсників.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. У здобувача частково сформовано здатності до науково-дослідницької діяльності та вміння впроваджувати / враховувати її результати в заклади вищої і дошкільної освіти. Знання щодо організації науково-дослідницької діяльності роботи несистемні, фрагментарні. Виконання практичних завдань, формалізоване: є відповідність алгоритму, виконує практичні завдання за підтримки з боку викладача зі значними труднощами; демонструє нестійкі навички міжособистісної

	взаємодії, відсутнє глибоке розуміння специфіки процесу наукового дослідження в дошкільній педагогіці.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має фрагментарні знання, опанувавши менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання іспиту.

ВИСНОВКИ

Здатність вирішувати педагогічні проблеми, використання наукових підходів для вдосконалення освітнього процесу, аналіз труднощів, з якими стикаються педагоги, діти та батьки, впровадження ефективних стратегій для розвитку дошкільників є важливою складовою дослідницької компетентності сучасного вихователя. Отже, розвиток дослідницьких компетентностей у здобувачів вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта є надзвичайно важливим, оскільки майбутні педагоги не лише навчатимуть дітей, а й сприятимуть розвитку науки про дошкільну освіту.

Розвинені дослідницькі навички є важливими для підвищення професійної компетентності, використання результатів наукових досліджень у професійній діяльності, розвитку здатності аналізувати освітні тенденції та впроваджувати інновації, формування уміння оцінювати ефективність педагогічних методів і технологій.

Важливим аспектом вивчення навчальної дисципліни є формування навичок критичного мислення, аналіз наукових джерел, виявлення достовірності інформації, розуміння причинно-наслідкових зв'язків у освітньому процесі, розвиток уміння обґрунтовувати власну думку на основі наукових фактів. Вихователь-дослідник здатний впроваджувати інновації в дошкільну освіту, розробляти інноваційні методики організації освітнього процесу у закладі дошкільної освіти, створювати авторські освітні програми і методичні рекомендації.

Дотримання принципів академічної доброчесності, уміння правильно оформлювати наукові роботи, дотримуючись стандартів цитування, запобігання плагіату та формування власного дослідницького стилю, розвиток навичок аргументованої дискусії на основі наукових даних є важливими складовими дослідницької компетентності сучасного вихователя. Розвиток дослідницьких компетентностей у здобувачів вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта сприяє їхньому професійному зростанню,

допомагає покращувати освітній процес та забезпечує інноваційний підхід до виховання дошкільників, покращує якість дошкільної освіти, забезпечує адаптацію світового досвіду дошкільної педагогіки до національних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Башкір О. І. Навчально-методичний посібник «Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів»: для здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії». Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. 93 с.
2. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень (для студентів спеціальності 071 Облік і оподаткування) : навч. посіб. ; Західноукр. нац. ун-т. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2022. 207 с.
3. Завгородня Т. К., Стражнікова І. В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
4. Ковальчук Л. О. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 520 с.
5. Кулик О. Д. Методологія й організація фахових досліджень та академічна доброчесність : навч. посіб.; Ун-т ім. Григорія Сковороди в Переяславі, Переяслав : Домбровська Я. М., 2022. 371 с.
6. Кушнірук С. А. Методологія і методи науково-педагогічної діяльності : словник-довідник; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. 169 с.
7. Лаврук М. М. Методика науково-педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 148 с.
8. Листопад О., Нестеренко В. Особливості організації науково-дослідної роботи майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки* : збірник наукових праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 3 (58), вересень 2017. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. С. 243–249.

9. Маїк В. З., Конюхова І. І., Рибка Р. В. Методологія та організація науково-дослідницької діяльності : [навч. посіб.] / В. З. Маїк,; Укр. акад. друкарства, [Каф. поліграф. медійн. технологій і пакувань УАД]. Львів : Укр. акад. друкарства, 2021. 235 с.
10. Медвідь В. Ю. Данько Ю. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми : Універс. книга, 2020. 219 с.
11. Методологія і методи наукових досліджень : навч. посіб. / Курок О. І. [та ін.] ; Глухів. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. 2-ге вид., перероб. і допов. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. 215 с.
12. Методологія та організація наукових досліджень : курс лекцій для самост. підгот. здобувачів, які навчаються на другому (магістер.) рівні в галузі знань 26 «Цивільна безпека» / [уклад.: Н. В Рашкевич, Ю. А. Отрош] ; Нац. ун-т цивіл. захисту України, Харків : Друкарня Мадрид, 2021. 128 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Л. О. Єльнікова [та ін.] ; Укр. держ. ун-т науки і технологій. Дніпро : Укр. держ. ун-т науки і технологій, 2024. 226 с.
14. Мокін Б. І., Мокін О. Б., Мокін В. Б. Методологія та організація наукових досліджень : підручник; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2023. 229 с.
15. Мотенко Я. В., Шишкіна Є. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб.; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2022. 208 с.
16. Ніконенко У. М. Основи методології та організації наукових досліджень: посіб. для самост. роботи здобувачів вищ. освіти та дистанц. навчання; Укр. акад. друкарства. Львів : Укр. акад. друкарства, 2022. 168 с.
17. Підготовка кваліфікаційних (магістерських) робіт зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта»: метод. рек. / уклад. Листопад О. А., Карпова Е. Е., Княжева І. А., Мардарова І. К., Кудрявцева О. А., Кононенко Н. В., Гуданич Н. М. Одеса, Університет Ушинського, 2021. 47 с.

18. Пристайко Т. С. Зайцева В. В. Методологія та організація наукових досліджень : метод. рек. для самост. та індивід. роботи студентів ден. та заоч. форм навчання; Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Дніпро : ДГТ, 2022. 47 с.

19. Тимошенко І. В., Сідоров В. І., Нащекіна О. М. Основи наукових досліджень: методологія і практика : навч. посіб. для студентів екон. спец. /; за заг. ред. проф. І. В. Тимошенкова ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. 251 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>.

2. Електронний архів (репозитарій) Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>.

3. Міністерство освіти і науки України: сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : <http://odnb.odessa.ua/>.

6. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

Навчальне видання

Олексій Анатолійович Листопад
Ірина Костянтинівна Мардарова
Наталія Миколаївна Гуданич

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

Підп. до друку 27.03.2025. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Гарн. «Times» Друк цифровий. Ум. друк. арк. 3,41
Наклад 100 пр.
Університет Ушинського